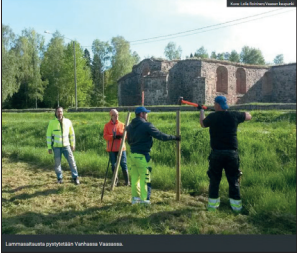

Hyviä kokemuksia taajamalaidunnuksesta

Lampaat pääsevät kohta kesätöihin Vanhassa Vaasassa

Suomenlampaat tulivat Vartiin Vaasan niittyalueelle koko heinäkuun ajan. Lampaat olivat kotoisin Vaasasta.

Toiminnasta viestittiin laajasti median kautta!

"Eskarilaiset olivat mieltäneet nimiä lampaille."
"Aitaaminen ei ole vaikeaa."

Leila Roininen
Vaasan kaupunki

VAASA

- Kaupungin viheralueyksikkö sopi paikallisen lammasviljelijän kanssa niittyalueen laidunnushoidosta.
- Alue on arkeologisesti arvokas. Pintamaan alla on säilynyt jäänteitä Vanhan Vaasan asutuksesta.
- Niitty on erittäin rehevä ja se on ollut arkeologisten arvojen vuoksi haasteellinen hoidettava.
- Alue sijaitsee keskeisesti asutuksen läheisyydessä ja on helposti kaupunkilaisten saavutettavissa.
- Lampuri laati aitaamisen tarvikelistan ja kaupunki hankki tarvikkeet. Aidat rakennettiin avolaitoksen vankien avustuksella. Alueelle asennettiin riistakamera valvonnan tukemiseksi.
- Kaupungin työntekijät huolehtivat alueen valvonnasta ja eläinten vedensaannista arkipäivisin. Lampurille maksettiin korvaus viikonloppuvalvonnasta ja eläinten kuljettamisesta.
- Lampaat haluttiin saada heti kaupunkilaisille tutuiksi. Kaupunki järjesti lampaiden nimikilpailun.
- Eläimet ovat herättäneet kaupunkilaisissa ihastusta ja alue on rauhallinen, vaikkakin keskeinen.
- Laidunnus on onnistunut hyvin ja eläimet ovat saaneet tehdä työtään rauhassa.
- Ihmiset olivat huolestuneita alueen sopivuudesta, mutta käytäntö on osoittanut huolet turhiksi.
- Vaasan kaupungin viheraluehormoni Leila Roininen on erittäin tyytyväinen kokeiluun ja arvioi, että kaupungilla olisi mahdollisesti myös muita niittyjä ja kaupunkimaiseman arvokohteita, joihin laidunnusta voisi tulevaisuudessa laajentaa.

"Lampuri opasti ja listasi tarvittavat tarvikkeet."

Leila Roininen, Vaasan kaupunki

SALO, Halikko

- Salon seurakunta Halikossa on hoitanut usean vuoden ajan joen rinnealuetta lammaslaidunnuksella.
- Alue on arvokas muinaisjäännösalue, Rautakautinen asuinalue.
- Kesäisin aluetta hoitaa 9-10 lampaan ryhmä, joka tulee paikalliselta tilalta.
- Muutamassa vuodessa alue on kehittynyt kosteasta vesoittuneesta alueesta edustavaksi puoliavoimeksi laidunalueeksi.
- Museovirasto antoi avustuksen tarvikkeisiin ja lammaskorkeita rakennettiin talkootyönä.
- Seurakunta huoltaa aita ja valvoo eläimiä arkipäivisin sekä toimittaa eläimille vettä. Lampuri huolehtii eläimistä viikonloppuisin.
- Lampurin kanssa on laadittu laiduntamissopimus. Hänelle maksetaan työstä myös korvausta.
- Alueesta on muodostunut suosittu ulkoiluala asutuksen läheisyydessä. Asukkaat seuraavat mielellään eläinten toimintaa ja mm. päiväkodeista tehdään retkiä katsomaan lampaita.
- Seurakuntamestari Arto Lehtovirta on erittäin tyytyväinen järjestelyyn: lampaat ovat saaneet tehdä työtään rauhassa ja hoidon jälki on hyvä.

"Laiduntajat ovat saaneet tehdä työtään rauhassa, mitään ongelmia ei ole ollut. Asukkaat kysyvät innokkaina, koska lampaat taas tulevat."

Arto Lehtovirta, Salon seurakunta

Taajamalaidunnuksen toimintamalli

1. SUUNNITTELU

Laaditaan kehittämissuunnitelma/kartoitus/hoidosuunnitelma.

2. YHTEISTYÖ

Kartoitetaan sopivia palvelun tuottajia ja toimijoita sekä viranomaisyhteistyötahoja, sovitaan rooleista.

3. KUSTANNUKSET JA RAHOITUS

Laaditaan kustannusarviot. Arvioidaan kohdekohtaisesti rahoituksen tarve ja mahdolliset ulkopuoliset rahoitusmahdollisuudet.

4. SOPIMUKSET

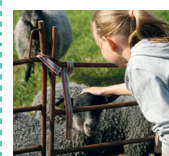
Sopimuksellisuus antaa turvaa toimijoille ja toiminnalle. Laaditaan tarvittavat sopimukset.

5. VIESTINTÄ

Avoin viestintä on toiminnan ydin. Sovitaan viestinnästä, hoidetaan alueiden opasteet ja toteutetaan viestintää.

6. SEURANTA

Toimenpiteiden vaikuttavuuden seuranta motivoi ja edistää hoidon jatkuvuutta. Luonnon monimuotoisuuden seuranta soveltuu hyvin myös ympäristökasvatus- ja -harjoitukseksi kouluille.

Taajamien avoimet viheralueet

B-HOITOLUOKAT

- Avoimia viheralueita ovat pellot ja erilaiset niityt.
- Ne rikastuttavat maisemaa ja taajamakuva.
- Ne tarjoavat asukkaille luontoelämyksiä ja mahdollisuuden nauttia perinteisestä maisemasta.
- Peltojen ja niittyjen reunavyöhykkeet tarjoavat monipuolisen elinympäristön erilaisille kasvi- ja eläinlajeille.
- Avoimiin viheralueisiin kuuluvat myös esimerkiksi rantojen ja tienvarsien näkymät.
- Avoimia viheralueita voidaan usein hoitaa maatalouden keinoilla: viljely, niitto, niittomurskaus, laidunnus ja raivaus.

TOIMINTAMALLI JA LISÄTIETOA

www.maajakotitalousnaiset.fi/maisema

www.maajakotitalousnaiset.fi/elavaamaaseutuataajamiin

#mknmaisema

SOPIMUSMALLEJA JA LAIDUNNUKSEN TIETOPANKKI

www.laidunpankki.fi

@maajakotitalousnaiset

@maajakotitalous

Maa- ja kotitalousnaiset

Maa- ja kotitalousnaiset

Elävää maaseutua taajamiin -hankkeeseen on saatu ympäristöministeriön avustus Keski-Suomen ELY-keskuksen myöntämänä v. 2017.

MAA- JA
KOTITALOUSNAISET
maisemapalvelut

Elävää maaseutua taajamiin

Kuvat: Essi Jokela, Harri Kontio, Leena Lahdenvesi-Korhonen, Leila Roininen ja Ystävävo

Laidunnuksen hyödyt

Maiseman avoimuuden säilyttäminen ja edistäminen

- Oikealla laidunpaineella toteutettuna laidunnuksella ylläpidetään ja lisätään tehokkaasti maiseman avoimuutta.
- Hoidettu ja avoin maisema koetaan viihtyisyystekijänä.
- Hoito lisää alueiden arvoa.

Merkitys ihmisten hyvinvoinnille

- Eläinten seuraaminen rauhoittaa ja vähentää stressiä.
- Lisääntyvä luonnon monimuotoisuus vahvistaa immuunijärjestelmää.

Merkitys laiduneläinten hyvinvoinnille

- Laidunus lisää eläinten terveyttä ja hyvinvointia.
- Stressi ja konfliktitilanteet vähenevät, kun eläimet voivat toteuttaa lajityypillistä käyttäytymistä.
- Laiduntava eläin saattaa kävellä päivässä 2–8 kilometriä. Liikunta edistää nautojen hengitys- ja verenkiertoelimistön toimintaa ja sorkkaterveyttä.

Merkitys ympäristön tilalle ja luonnon monimuotoisuudelle

- Laitumet toimivat eläinten elinympäristön lisäksi myös hiilivarastoina sekä tehokkaina hiilinieluinä.
- Laidunnushoito lisää luonnon monimuotoisuutta
- Suurin osa suomalaisista kasveista vaatii menestyäkseen maaperää, jossa on vain vähän typpeä ja fosforia. Laidunus vähentää alueen ravinteikkuutta ja lisää kasvilajimäärää tasoittamalla kilpailutilannetta.
- Monien laidunkasvien siemenet voivat säilyä maassa vuosikausia. Laidunnuksen avulla suotuisissa olosuhteissa siemenpankkiin tallentuneet siemenet palaavat kasvivalikoimaan.
- Linnut, hyönteiset ja sienet hyötyvät.
- Laidunnuksella voidaan torjua ja vähentää vieraslajeja.

Taloudellinen tapa tuottaa ruokaa

- Luonnonlaitumia laiduntavat eläimet tuottavat ympäristöystävällistä ravintoa, muuttamalla muuten käyttökeltotoman kasvillisuuden lihaksi ja maitotuotteiksi.
- Luonnonlaidunten hyödyntäminen poistaa useita työväiteita verrattuna peltolaitumien viljelyyn.

Taloudellinen tapa hoitaa maisemaa

- Oikealla laidunpaineella toteutettu laidunnushoito korvaa pääosan muista hoitotoimista.
- Alueiden niitto- ja raivaustarve vähenee.

Merkitys vesienhoidolle

- Oikealla laidunpaineella toteutettu laidunus vähentää ranta-alueen ravinteikkuutta ja ruovikoituminen vähenee
- Kestävästi toteutetusta rantalaidunnuksesta on hyötyä ympäristölle ja maisemallista iloa asukkaille.
- Vähentynyt vesikasvillisuus lisää veden vaihtuvuutta ja parantaa rantaveden laatua. Se parantaa virkistyskäyttömahdollisuuksia.

MAA- JA
KOTITALOUSNAISET
maisemapalvelut